

NORDANSTIGS KOMMUN

TEM® 2010

Ekonomiska och sysselsättningsmässiga effekter av
turismen i Nordanstigs kommun

inklusive åren 1998-2004, 2006 och 2008

INNEHÅLL

Utveckling turismen i Nordanstigs kommun 2010	3
RESULTAT TURISMEN I NORDANSTIGS KOMMUN 2010	
Omsättning totalt och per kategori	5
Omsättning fördelad på branscher	6
Övernattningar/besök	7
Sysselsättning	8
Skatteintäkter	9
Regional omsättningsstatistik	10
Utveckling turismen i Gävleborgs län 2010	11
Utveckling turismen i Sverige 2010	12
Definition	19
Källor	20
Genomförande	21

Denna rapport är utförd av Clas Andersson
på uppdrag av Region Gävleborg
9 september 2011

© RESURS AB
STOCKHOLM • TEL 08-559 232 40 • resurs@resursab.se
MALMÖ • TEL 692 81 20 • ca@resursab.se

Denna rapport bör huvudsakligen användas för köparens
interna bruk och för det ändamål den är köpt.
Om rapporten citeras är vi tacksamma om källan "Resurs AB" anges.

UTVECKLING TURISMEN I NORDANSTIGS KOMMUN 2010

Rese- och turistindustrin i Nordanstigs kommun omsätter 187 miljoner kronor och ger arbete åt ungefär 130 personer (årssysselsatta) under år 2010.

Den totala turismomsättningen har ökat med 2,6 miljoner kronor 2010 jämfört med 2008.

Den kommersiella delen av turismomsättningen, den del som kan påverkas med traditionell marknadsföring, har ökat med 6,2 miljoner kronor 2010 jämfört med 2008. Den omsättningsmässigt största ökningen har skett i kategorin dagbesök som har ökat med 13,6 miljoner kronor p g a ett ökat antal beräknade besök. Det totala antalet kommersiella övernattningar har ökat med ca 4 200 gästnätter (ökningar i kategorierna hotell, camping och fri camping samt redovisningsmässigt nytilkomna kategorierna vandrarhem och gästhamn) medan omsättningen har minskat med 7,4 miljoner kronor 2010 jämfört med 2008. Det ökade antalet hotellgästnätter beror i huvudsak på ett betydande antal gästnätter som tidigare har redovisats i kategorin stugby.

Den icke kommersiella delen av turismomsättningen har minskat med 3,6 miljoner kronor 2010 jämfört med 2009 vilket beror på lägre/förändrade utlägg i kategorierna fritidshus och släkt/vänner. Se avsnittet om nya beräkningsgrunder på nästa sida.

Observera att Hassela Skiresort helt rubricerades som stugby t o m 2006. Detta är skälet till den relativt stora omsättningen för stugby. I underlaget till resultatet finns en uppdelning av stugbyboendet i dels fritidsgäster och dels konferensgäster. Den senare målgruppen har ett betydligt högre utlägg och då främst för logidelen. Vid en jämförelse mellan åren ger en sammanslagning av hotell och stugby en mer rättvis bild. Tillsammans svarar de för 65 % av omsättningen för samtliga kommersiella boendeformer och 39 % av omsättningen för alla övernattningar 2010. Mätt i antal övernattningar svarar de för 56 % av samtliga kommersiella övernattningar 2010. Enligt regional handelsstatistik från SCB, se sidan 10, har kommunen en omsättning inom hotell som överstiger riksnittet. Antalet gästnätter i hotell och stugbyar tillsammans har minskat med 6,6 % medan omsättningen har minskat med 10,5 miljoner kronor 2010 jämfört med 2008 vilket till stor del beror på lägre/förändrade utlägg för hotellövernattningarna p g a nya beräknings- grunder, se mer info på nästa sida.

Dagbesöken ökade kraftigt 1999 p g a ökade utlägg och nya besöksmål samt i viss mån på redovisningsmässigt nytillkomna attraktioner. Av det totala antalet redovisade dagbesök 2010 beräknas 77 % som ej kommuninvånare, d v s turister, och av dessa ingår 75 % i beräkningarna. I resultaten fr o m 2004 ingår en beräkning med halva utlägget på ett antal dagbesök då de inte erlägger entré/avgift och har små/inga övriga inköp. Dessutom har en tilläggsberäkning gjorts på aktivitetsutläggerna för de dagbesök som har ett högre utlägg för aktivitet än dagbesök generellt, inklusive greenfee som särredovisades med enbart aktivitetsutlägget 2003. Antalet beräknade dagbesök har ökat med drygt 22 % 2010 jämfört med 2008.

Den vanligaste övernattningskategorin är släkt/vänner (inkl utländska gästnätter fr o m 2010) med en tredjedel av samtliga övernattningar 2010. Tillsammans svarar de icke kommersiella övernattningskategorierna, fritidshus och släkt/vänner, för 65 % av samtliga övernattningar och 40 % i motsvarande del av turismomsättningen 2010.

Genomfartsresenärer spelar en stor roll. Avståndet till Stockholm gör att många från Mälardalen på väg norrut gör stopp för att främst tanka (se bensinomsättning i avsnittet "Regional handelsstatistik" från SCB på sidan 10) och till viss del för att äta. Kategorin svarar för 35 % av den totala turismomsättningen 2010.

Beräkningarna fr o m 2010 innehåller några förändringar vilket har påverkat omsättning m m i kategorierna hotell, fritidshus, släkt/vänner och dagbesök. För hotellen används den logiintäkt som hotellen rapporterar till SCB som grund för det totala utlägget och ingen målgruppsfördelning av omsättning/utlägg redovisas. Dock redovisas antalet gästnätter i målgrupper. Tidigare har logipriser på hotellen redovisats som beräkningsgrund vilket har inneburit en osäkerhet då hotellen oftast debiterar ett lägre pris än de redovisade riktpiserna. Fördelningen av utläggerna i kategorierna hotell, fritidshus, släkt/vänner och dagbesök är fr o m 2009 enligt en specialkörning. *Resurs har sedan 2009 indelat Sverige i ett antal "turismklasser" med liknande turismprofil istället för att använda läns- eller Sverigestatistik.* Även utläggnivån innefattas i de tre sistnämnda kategorierna. Antalet gästnätter hos släkt/vänner har utökats med antal utländska gästnätter/invånare enligt TDB. Campingstatistiken är enligt SCB fr o m 2010.

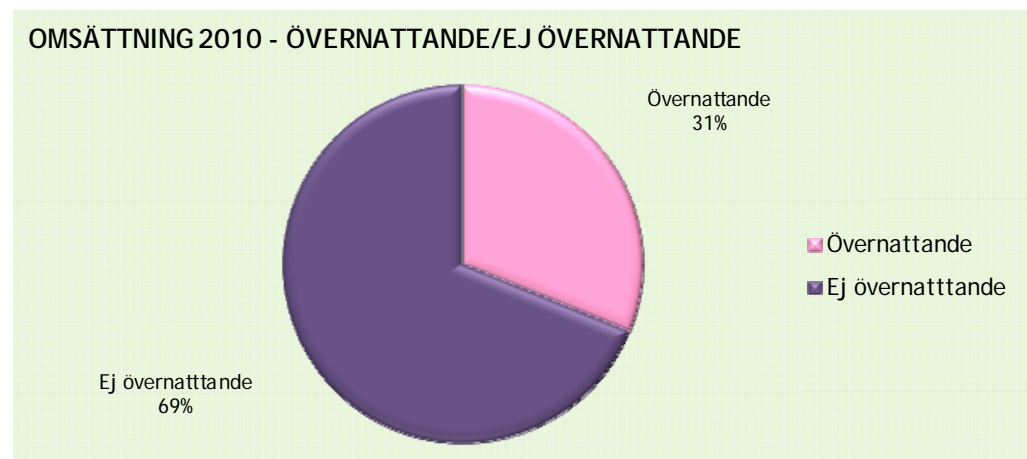
RESULTAT TURISMEN I NORDANSTIGS KOMMUN 2010

OMSÄTTNING TOTALT OCH PER KATEGORI

Kategori (tKr)

Kommersiella	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2006	2008	2010
Hotell	3 678	2 684	2 726	2 986	4 328	2 963	2 366	3 825	7 416	11 469
Affärs	1 277	920	827	882	358	295	305	615	1 431	
Konferens	1 094	929	865	301	637	318	191	886	1 181	
Grupp	651	437	286	35	322	33	8	129	262	
Fritid	657	397	748	1 767	3 011	2 317	1 863	2 196	4 541	
Stugby	38 374	32 772	36 133	34 318	42 447	38 803	40 411	49 340	25 705	11 172
Stuga/rum			1 327	1 638	2 942	2 913	2 464	3 246	2 433	624
Camping	6 791	6 964	11 463	6 390	6 431	5 004	5 676	7 035	6 048	8 079
Vandrarhem										2 207
Gästhamn										311
Fri camping	1 629	1 874	1 293	892	2 179	1 529	1 550	895	629	933
Dagbesök	20 489	27 636	22 702	25 756	31 233	34 170	32 412	50 040	50 241	63 877
	70 961	71 930	75 644	71 980	89 560	85 382	84 879	114 381	92 472	98 672
Övriga										
Fritidshus	12 037	10 402	5 572	7 281	12 259	11 851	14 266	15 083	13 764	12 050
Släkt/vänner	14 476	15 316	17 657	17 042	18 023	16 835	17 948	17 331	13 375	11 385
Genomfartsresenärer	39 063	41 753	43 841	44 455	48 983	51 473	55 139	60 401	64 772	64 897
	65 576	67 471	67 070	68 778	79 265	80 159	87 353	92 815	91 911	88 332
TOTALT	136 537	139 402	142 715	140 759	168 826	165 540	172 232	207 195	184 384	187 004

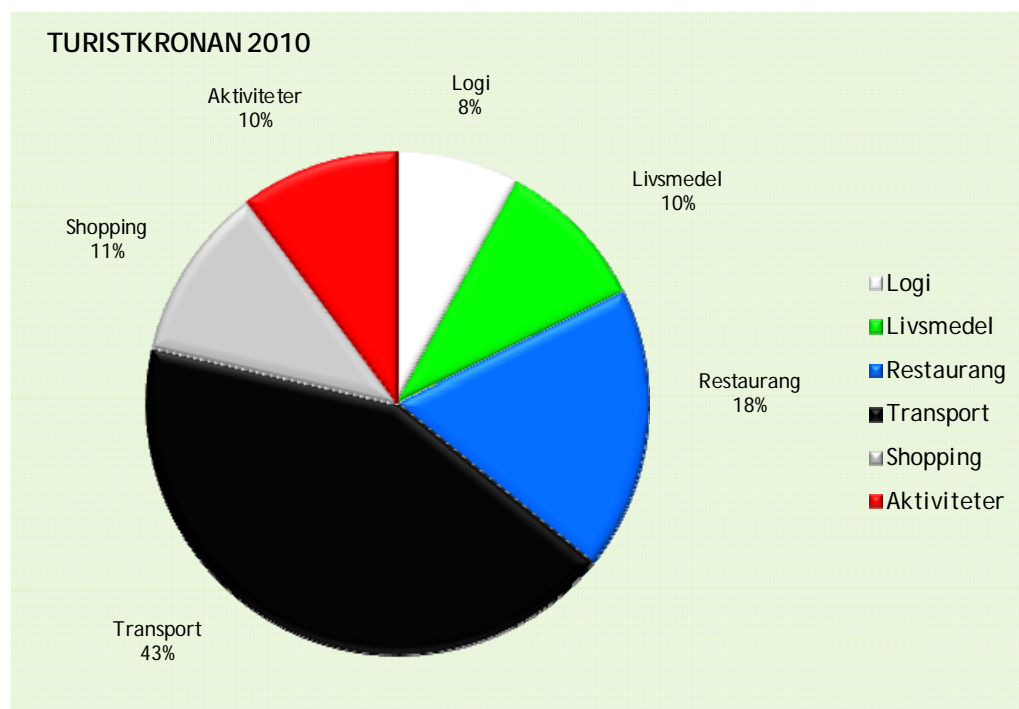
Med kommersiell avses de kategorier där besökarna betalar en logiavgift för sitt boende eller att de påverkas av traditionell marknadsföring att besöka kommunen. Med övriga eller icke kommersiella avses de tre kategorierna släkt/vännerbesök, nyttjande av eget fritidshus och genomfartsresenärer.

OMSÄTTNING FÖRDELAD PÅ BRANSCHER

(tKr)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2006	2008	2010
Logi	24 911	21 467	25 153	21 150	28 285	25 878	25 580	24 106	20 734	14 709
Livsmedel	16 468	16 495	14 911	14 982	20 359	19 216	19 323	24 137	16 571	18 469
Restaurang	22 527	23 953	24 490	23 721	26 347	25 606	28 020	36 570	31 560	33 953
Transport inkl bensin	46 133	49 123	49 979	49 285	54 453	56 374	58 831	71 240	71 620	79 867
Shopping	20 640	21 728	21 664	23 784	31 015	29 131	29 617	34 284	31 557	21 027
Aktiviteter	5 859	6 635	6 518	7 838	8 367	9 335	10 861	16 859	12 342	18 980

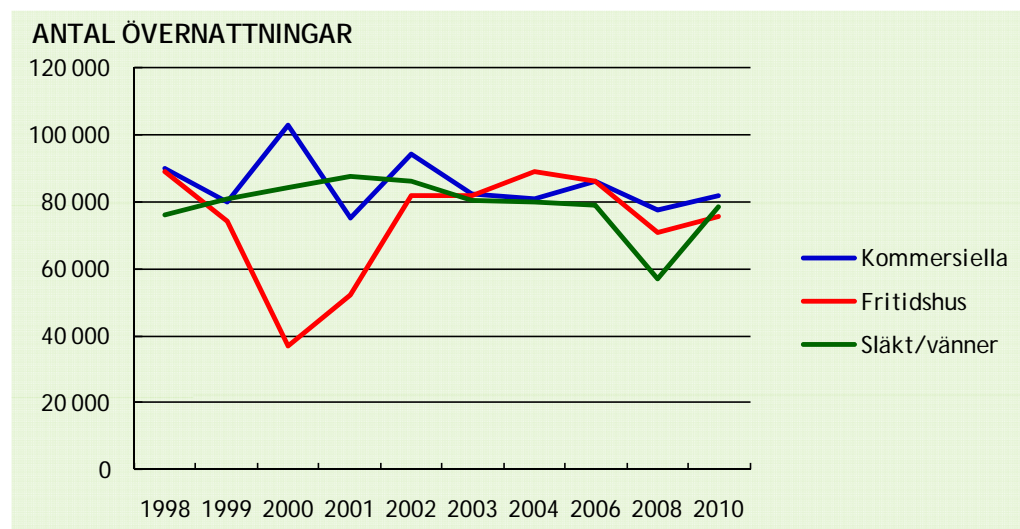
Här visas fördelningen av "Turistkronan" för de branscher som påverkas. Denna fördelning varierar normalt inte mycket i Sverige. Restaurang och logi brukar ligga högst omsättningsmässigt. Men under den senaste 10-årsperioden finns ändå stora förändringar, oftast för restauranger, transport och shopping. För de flesta Hälsingekommuner är det dock transport (bensin) som ligger högst. Under den senaste 10-årsperioden finns stora förändringar, främst för restauranger, shopping och transport.

ÖVERNATTNINGAR/BESÖK

Övernattningar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2006	2008	2010
Hotellrum (rumsnätter)	3 914	2 698	2 664	2 985	3 490	2 661	2 066	2 953	4 942	10 232
Hotellbäddar	5 375	3 649	4 060	4 357	6 304	4 311	3 235	5 300	8 790	24 986
Affärs	1 749	1 203	1 173	1 317	634	496	476	691	1 468	612
Konferens	1 498	1 215	1 227	449	1 128	534	299	995	1 211	929
Grupp	1 033	629	443	48	418	40	9	183	326	440
Fritid	1 095	602	1 217	2 543	4 124	3 241	2 451	3 431	5 785	23 005
Stugby	38 664	30 772	29 986	31 776	42 876	42 876	42 876	45 370	40 370	20 930
Stuga/rum			4 500	5 372	8 406	8 322	6 845	8 430	6 320	1 641
Camping, tält/husvagn	32 575	31 408	44 777	25 693	22 402	15 798	16 764	21 348	17 635	21 995
Campingstugor	4 216	4 239	12 574	3 012	3 836	3 766	4 544	2 269	1 998	2 738
Vandrarhem										4 618
Gästhamn										1 350
Fri camping	9 050	9 865	6 805	4 695	10 376	6 948	6 740	3 580	2 515	3 590
Kommersiella	89 880	79 933	102 702	74 905	94 200	82 021	81 004	86 297	77 628	81 848
Fritidshus	89 160	74 300	37 150	52 010	81 730	81 730	89 160	86 188	70 585	75 786
Släkt/vänner	76 188	80 610	84 080	87 397	85 825	80 168	79 768	78 776	56 915	78 518
Övriga	165 348	154 910	121 230	139 407	167 555	161 898	168 928	164 964	127 500	154 304
TOTALT	255 228	234 843	223 932	214 312	261 755	243 919	249 932	251 261	205 128	236 152
Genomfartsresenärer	279 025	287 955	292 275	296 365	306 145	311 960	315 080	317 900	323 860	324 485
Dagbesök	99 948	125 619	103 190	117 071	130 136	135 603	124 133	158 490	142 320	174 180

SYSSELSÄTTNING

Fram till 2002 anges sysselsättningen i årsverken samt i beräknat antal årsanställda. Årsverken avser en person som arbetar 100 % av arbetstiden hela året. Med tanke på sjukdom och annan frånvaro är dock arbetstiden 75-93 % beroende på bransch. Beräknat antal årsanställda har beräknas till 20 % mer än antal årsverken. Med tanke på säsongsarbeten är antalet sysselsatta under sommarperioden betydligt högre.

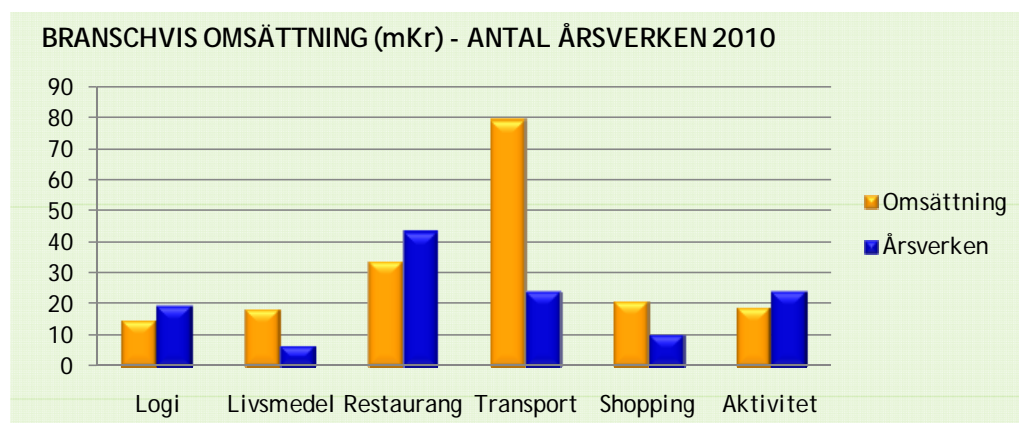
Ny redovisning av sysselsättning

Från 2002 har Resurs AB, i samarbete med SCB, utvecklat en metod där vi kan redovisa sysselsättningen i form av antal anställda. Detta innebär också att vi kan redovisa sysselsättning med regionalt och ibland lokalt anpassade tal för kommunen. Nya redovisningen är nyttjad fr o m 2003.

	1998	1999	2000	2001	2002	ny2002	2003	2004	2006	2008	2010
Livsmedel	8,7	8,4	7,3	7,1	9,4	10,3	9,4	9,2	11,2	6,5	6,6
Restaurang	24,1	24,7	24,2	22,4	24,2	35,7	33,6	35,9	45,5	37,5	43,4
Transport	16,0	16,4	16,0	15,1	16,3	20,4	20,5	20,8	23,7	22,4	24,1
Shopping	11,4	11,6	11,1	11,8	15,0	17,8	16,2	16,1	18,1	15,7	9,8
Aktivitet	8,6	9,4	8,9	10,2	10,6	13,3	14,4	16,3	23,8	16,3	24,2
Logi	29,6	25,4	29,7	23,6	31,1	37,3	35,9	34,6	31,7	26,1	19,2
Administration	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0
TOTALT	100	97	99	92	110						
Årssystem, ny metod						137	132	134	156	126	129
Beräknat årsanställda	120	115	120	110	130						

Observera att sysselsättningen inte är en bild av verkligheten utan ger ett resultat vad omsättningen ger upphov till. Verkligheten kan vara att företagen istället väljer att ta ut större eller mindre vinster.

Resultatet för 2010 är, i några fall, inte direkt jämförbart med tidigare år. Detta beror på att företag i de branscher som påverkas av turismen kan ha sorterats in i nya SNI-koder enligt SNI 2007. Detta är tillämpligt i 2010 års resultat. När SCB utförde denna nya indelning har en del företag flyttats till angränsande eller ny kod och detta kan påverka resultatet något. Detta berör främst livsmedel och shopping.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkterna delas in i två delar:

DIREKTA avser de skatteintäkter som kommer från sysselsättningen i de företag som direkt påverkas av besökarens utlägg.

TOTALA avser alla företag som påverkas, t ex tvätteriet som tvättar hotellets linne. Detta är också att se som den totala effekten, d v s om all turism försvinner påverkas också många andra företag som levererar varor och tjänster.

(tKr)	2010
DIREKTA	
Kommun	5 642
Landsting	2 813
TOTALA	
Kommun	16 905
Landsting	8 430

2010 har Resurs infört en ny, och mer tillförlitlig, metod att beräkna skatteintäkterna. När SCB levererade data för 2009 var detta med den nya SNI-indelningen, SNI 2007. Detta innebar också att Resurs fick tillgång till säkrare data för att beräkna såväl omsättning, som sysselsättning och skatteeffekter. Av dessa skäl redovisas bara resultat för 2010, men historiskt följer skatteintäkterna nästan proportionerligt med utvecklingen av sysselsättningen.

Den totala skatteintäkten tar nu enbart med summan av de direkta och indirekta effekterna enligt ovan nämnda text efter "TOTALA". Från 2010 tas ingen hänsyn till den multiplikatoreffekt som traditionellt har nyttjats för ekonomiska beräkningar. Multiplikator har använts för att visa den samhällsekonomiska effekten, men det är så många faktorer som styr denna att det är svårt att redovisa ett rättvisande resultat. Den samhällsekonomiska effekten är dock betydligt högre än den totala som här redovisas.

En ökad skatteintäkt för kommunerna innebär motsvarande minskning av skatteutjämningsbidraget. Kommunernas "vinst" vid ökad sysselsättning innebär alltså inte direkt mer pengar i kommunkassan i form av skatteintäkter utan istället minskade kostnader för arbetsmarknadsåtgärder och olika former av bidrag. Den viktigaste effekten är dock att en ökad sysselsättning också kan innebära en inflyttning och därmed ökat skatteunderlag eller förhindra utflyttning och därmed bibehållit skatteunderlag.

REGIONAL HANDELSSTATISTIK (SCB)

Statistiken bygger på företagens omsättningsredovisning till Skatteverket och är exklusive moms.

Omsättning per invånare över rikssnittet är **gulmarkerad**.

Bransch	Inrikes oms exkl moms milj kr	Antal anställda	Antal enheter	Oms/ invånare	Rikssnitt/ invånare	Oms +/- rikssnitt milj kr
Butiker, varuhus, stormarkn med brett sort.	162,6	75	10	16919	22577	- 54,4
Spec livsm butiker samt sprit o tobak	18,7	7	4	1945	4206	- 21,7
Bensin	128,6	29	6	13380	6632	64,9
Butiker för övriga hushållsvaror	48,8	15	17	5078	27085	- 211,5
Hotell	34,8	76	5	3624	3226	3,8
Semesterbyar, vandrarhem, stugbyar m.m.			2		214	
Restauranger	23	35	17	2388	6765	- 42,2

Tyvärre förekommer olika former av registerförändringar, avgränsningar, sättet att redovisa moms etc.

Uppgifterna bör därför användas försiktigt för att belysa förändringar mellan närliggande år. Av sekretesskäl har uppgifter från branscher med färre än tre enheter slagits samman med den bransch med näst minst enheter inom samma huvudbransch. Omsättning och antal anställda redovisas för dessa branscher sammanslaget. För varje separat bransch redovisas endast antal arbetsställen.

"Butiker, varuhus och stormarknader med brett sortiment" (livsmedel) innefattar oftast mycket mer än livsmedel vilket försvårar gränsdragningen mellan dagligvaru- och sällanköpshandel. Detsamma gäller "Butiker för övriga hushållsvaror" (shopping) inräknade i sällanköpshandeln vilka kan ha ett bredare sortiment innefattande produkter tillhörande dagligvaruhandeln.

Observera att i hotellens redovisade omsättning till SCB ingår ofta även omsättning för restaurangverksamhet, dans och andra säljintäkter (garage, garderob, hygienvaror, etc.).

UTVECKLING TURISMEN I GÄVLEBORGS LÄN 2010

Övernattande och besökare i Gävleborgs län konsumerade för drygt 1,8 miljarder kronor 2010 och detta gav en sysselsättning för 1 528 personer. Resultatet är en ökning från 2008 med 12,7 % på omsättningen jämfört med riksgenomsnittet på drygt 1 %.

Övernattningar på hotell ökade 2010 och även hotellgästernas utlägg per person och dygn. Affärsgäster på hotellen är nästan oförändrat, men fritidsgästerna ökade mycket. Övernattningar på camping är troligen för högt beräknat 2003-2008.

Dagbesökare har en stor betydelse för länet eftersom de svarar för en stor volym. De har också en högre andel av utläggen på shopping i förhållande till riksgenomsnittet. 2010 spenderade dagbesökarna betydligt mer med 428: - per person och dag.

Sysselsättningen har ökat mycket beroende på att en allt högre andel av konsumtionen hamnat på restaurang, en bransch som har låg omsättning per anställd. Av de 1 528 som får sin sysselsättning från turismen arbetar över 1 000 personer, 66 %, inom logi och restaurang.

Fördelning på branscher visar att 7 % hamnar på aktivitet, samma som riksnittet. Aktivitet är oftast skälet till resan. Shopping kan också betraktas som aktivitet och Gävleborg har hög andel på shopping.

UTVECKLING TURISMEN I SVERIGE 2010

De viktigaste faktorerna som påverkar resandet är vädret, ekonomin och olika typer av omvärldshändelser. För att få en uppfattning om utvecklingen av turismen internationellt, regionalt och lokalt, måste hänsyn tas till dessa faktorer i Sverige och omvärlden.

De tio senaste åren har turismen i Sverige påverkats mycket av vädret, speciellt under somrarna, men också på grund av snötillgången under vintrarna. Bra respektive dåligt sommarväder påverkar främst de enklare boendeformerna som camping, fritidsbåt, eget fritidshus, vild camping, m fl. För vädret finns dock stora regionala variationer.

- △ Sommaren 2001 var en mycket bra sommar med mycket sol och lite nederbörd.
- △ Sommaren 2002 var en av de bästa någonsin med mycket sol och lite nederbörd.
- △ Sommaren 2003 erbjöd ett väder som var det bästa sen mätningar startade med tropisk värme redan i maj och detta varade nästan hela sommaren.
- △ Sommaren 2004 tillhörde en av de sämre det senaste decenniet med mycket regn.
- △ Sommaren 2005 inleddes med extremt kallt väder hela juni, en kort period av värme och sol de tre första veckorna i juli och därefter regnigt fram till början av september.
- △ Vintern och våren 2006 hade en god snötillgång i stora delar av Sverige. Sommaren inleddes med varm och solig juni och juli. Hösten var regnig med rekordnederbörd på många orter, sammantaget dock en bra sommar. November och december hade värmerekord vilket påverkade inledningen på vintersäsongen.
- △ Våren 2007 var det snöbrist som påverkade vinterturismen negativt. Sommaren var en av de vädermässigt sämre på många år, sämsta sen år 2000.
- △ Våren 2008 var mycket positiv med god snötillgång och positiva siffror för fjällen. Sommaren var dålig förutom en kort period i slutet av juli. Året avslutades med en finanskris som innebar ett kraftigt minskat affärs-, och fjärrresande, men också stor minskning för flyg- och biltrafik.
- △ Våren 2009 var det god snötillgång och de flesta skidområden hade nya omsättningsrekord. Sommarvädret var sämre än snittet med en kort period av värme i början av juli. Finanskrisen innebar ett kraftigt minskat affärsresande med negativa resultat för flyg och hotell i Sverige, men dock en viss återhämtning under årets två sista månader.
- △ Våren 2010 var det god snötillgång i hela Sverige och även skidanläggningar i Götaland slog nya rekord. Sommaren hade en kylig inledning, men från midsommar var det mycket bra väder under drygt en månad. Fritidsresandet påverkades inte av finanskrisen och affärsresandet återhämtades något.

Här finns också andra faktorer som påverkat resandet i och till Sverige, delvis med stora lokala variationer. De viktigaste faktorerna de senaste åren har varit följande:

- ▲ 1 juli, 1999 Tax-free upphörde mellan EU-länder
- ▲ 1 juli, 2000 Öresundsbron öppnades
- ▲ Under 2001 Svenska kronan svag och antydning till lågkonjunktur
- ▲ 11 sep 2001 Terroristdåden i USA
- ▲ 2005 Bensinpriset i Sverige når upp till 12:-/liter
- ▲ 2008 Finanskrisen i slutet av året och bensinpriset når upp till 14:- per liter
- ▲ 2009 Finanskrisen påverkade affärsresandet negativt

Här finns också andra faktorer som påverkat internationellt resande som SARS (Asien och Kanada), krig i Irak och Israel, flodvågskatastrofen i Asien, terroristdåd i Madrid, London, Bali, Sri Lanka och Egypten. Dessa händelser har påverkat ett antal länder, men kan också ha påverkat det globala resandet mer eller mindre.

Fritidsresandet styrs främst av väder och ekonomi.

Affärsresandet styrs främst av ekonomi och omvärldshändelser.

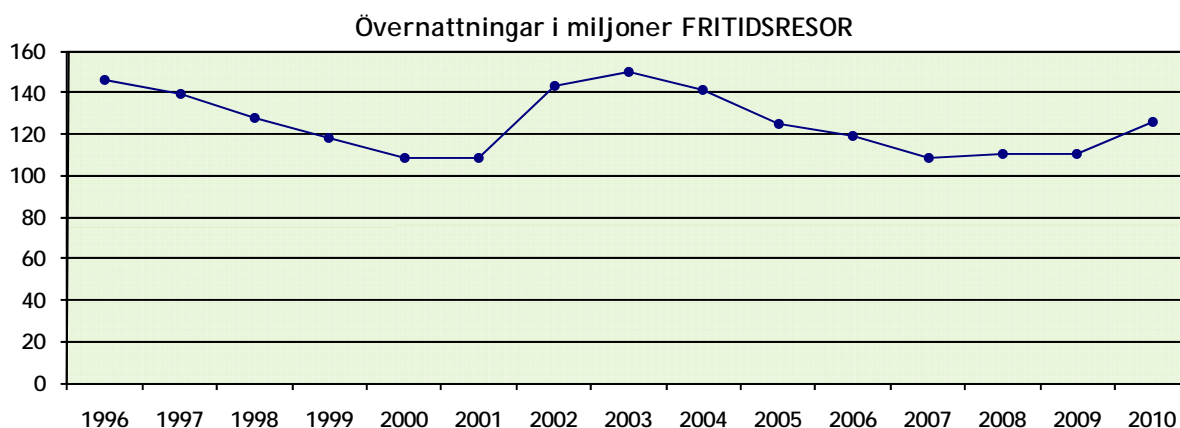
SVENSKARNAS FRITIDSRESOR I SVERIGE

Övernattningsresor i Sverige

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Övernattningar i miljoner	128,1	118,6	108,7	108,4	143,7	149,8	141,0	124,9	119,1	108,6	110,6	110,9	125,8

Under våren 2001 vände det för turismen i Sverige och antalet övernattningar vid fritidsresor i Sverige hade ökning varje månad under resterande delen av året, hela 2002 och delvis 2003. 2004-07 minskade antalet övernattningar, dels beroende på sämre sommarväder och dels beroende på kortare vintersäsong. Mindre ökning 2008 och 2009 avser främst kommersiella övernattningar för hotell och stugor, men ökningen 2010 avsåg de flesta boendeformer.

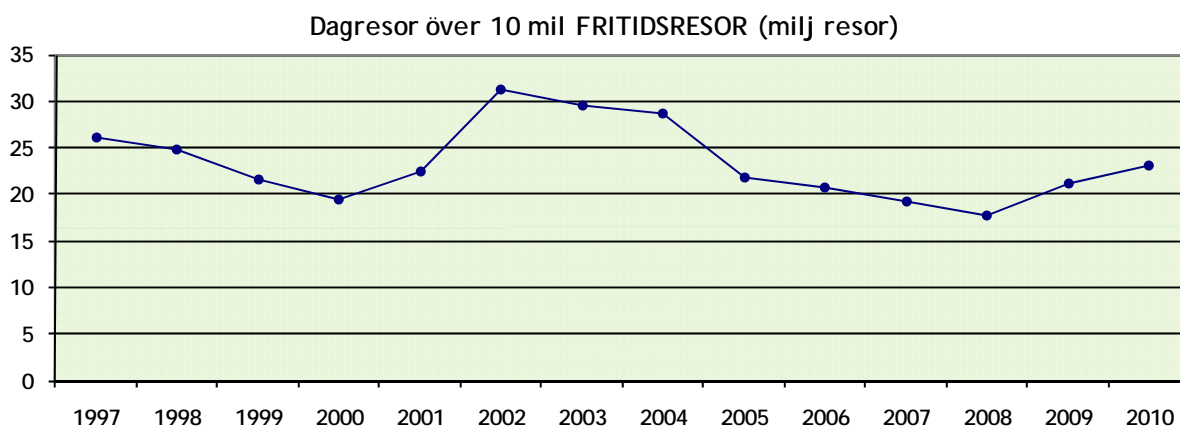
Övernattningar hos släkt och vänner har svarat för de stora minskningarna, från 70 miljoner övernattningar 2002 till 46 miljoner 2009, men ökade 2010 till 53,5 miljoner. Övernattningar i egna fritidshus har legat på ungefär samma nivå de senaste åren, med 32 miljoner övernattningar 2010. Svenska fritidsgäster på hotell har ökat mycket de senaste åren. De övriga kommersiella boendeformerna stugbyar, vandrarhem och camping har förändringar som mer följer vädersituationen respektive år.

Dagresa över 10 mil i Sverige

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dagresor i miljoner resor	24,9	21,5	19,4	22,4	31,2	29,6	28,7	21,8	20,7	19,2	17,8	21,2	23,2

Utvecklingen för dagresor, över 10 mil, följer i stort sett utvecklingen för övernattningsresor med många resor de fina somrarna 2002-04. Turistresor, resor under 10 mil men enligt angiven definition, kan ha ökat. Omsättningsutveckling för köpcentra och Vägverkets statistik visar att kortare resor kan ha ökat mycket.

SVENSKARS AFFÄRSRESOR I SVERIGE

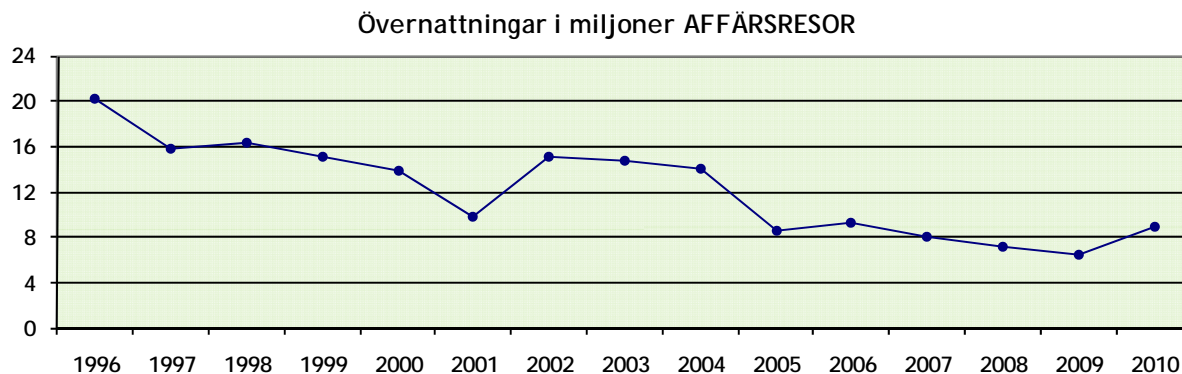
Övernattningsresor i Sverige

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Övernattningar i miljoner	16,3	15,1	13,8	9,9	15,1	14,7	14,1	8,6	9,3	8,1	7,2	6,5	9,0

Det finns stora variationer för övernattningar i tjänsten mellan åren. Detta avser främst enklare former av boende, som kanske främst nyttjas av hantverkare och lägre tjänstemän. För kommersiellt boende är variationerna mindre, men minskningar märks för hotellen 2008 och 2009 för att sen öka mycket 2010.

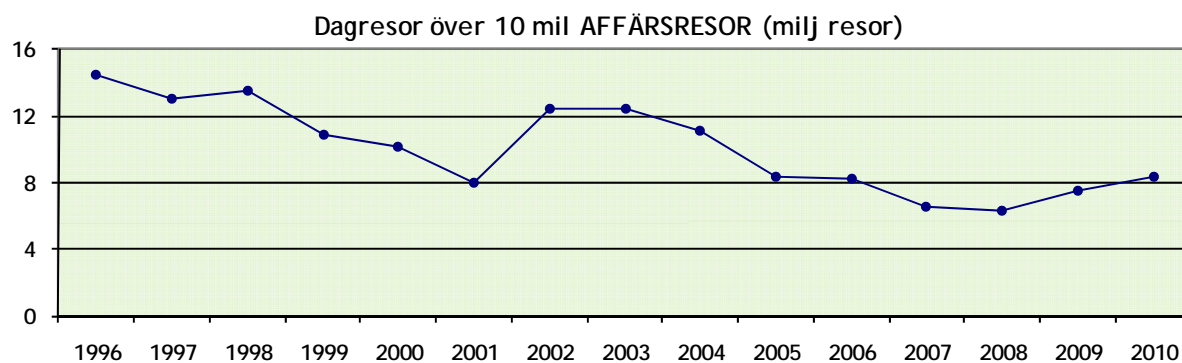
Övernattningar för affärsresor hade en stor nedgång 2001, dels beroende på lågkonjunktur, dels beroende på terrordåden den 11 september. 2005 kom åter en nedgång och finanskrisen påverkade 2008 och 2009 med färre resor och färre övernattningar per resa. 2010 ökade dock antalet övernattningar mycket.

Dagresa i Sverige över 10 mil

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Dagresor i miljoner resor	13,5	10,9	10,2	8,0	12,4	12,4	11,1	8,4	8,3	6,6	6,3	7,5	8,4

Affärsresor över dagen visar nästan samma utveckling som affärsresor med övernattning. Dagresor 2009 ökade, kanske som kompensation för färre övernattningsresor. Utvecklingen för affärsresor kan också ha påverkats av ökade kontakter via Internet vilket kan innebära att man inte behöver träffas.

TRENDER

De senaste åren har turismen förändrats mycket. Övernattningar i kommersiellt boende har haft en positiv utveckling, men hos släkt/vänner och i eget fritidshus har varierat mycket (dessa två svarar för nära 70 % av alla övernattningar vid fritidsresor). Restrenden de senaste åren har varit följande:

- Vi gör hellre flera längre övernattningsresor än få korta, mätt i avstånd, gäller inte dagresor.
- Resan blir kortare, mätt i tid (mer weekendresande eller kortveckosemester).
- Vi kräver större innehåll i resan, mer att göra.
- Vi kräver större tillgänglighet, kortare tid att ta oss till resmålet.

Förändringar 2004-2010 i Sverige för några boendekategorier, i 1000-tal.

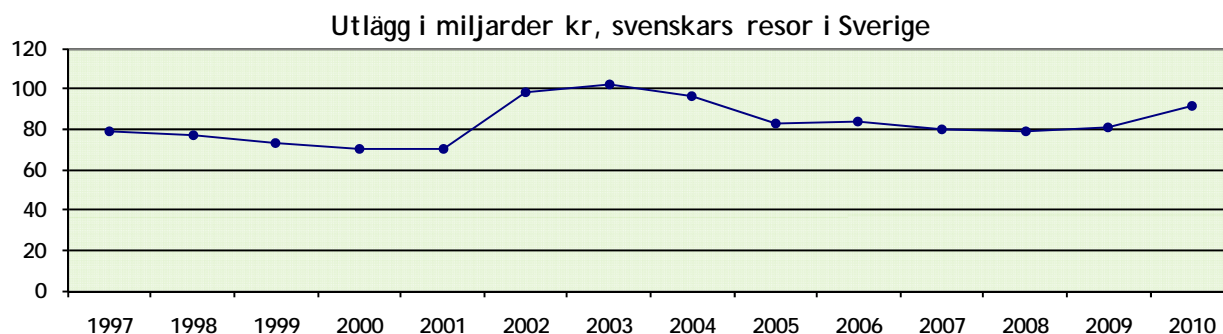
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	09-10
Hotell (SCB/Tillväxtverket)	21 546	22 936	24 260	25 449	25 921	26 028	27 365	+ 5,1 %
Stugbyar (SCB/Tillväxtverket)	3 261	3 218	3 403	3 501	3 685	3 285	3 312	+ 0,8 %
Vandrarhem (SCB/Tillväxtv.)	2 282	2 374	2 557	2 716	2 899	2 928	2 957	+ 0,1 %
Camping (SCB/Tillväxtverket)	(15 591)	(16 435)	(17 542)	(17 012)	13 725	14 476	14 443	- 0,2 %
Hyrd stuga/Igh (TDB)	5 545	4 214	3 904	3 913	3 690	5 519	6 307	+ 14,3 %
Fritidshus eget (TDB)	34 007	29 804	30 265	30 436	29 983	28 308	32 373	+ 14,4 %
Släkt/vänner (TDB)	67 527	61 831	58 808	46 636	50 686	46 912	53 873	+ 14,8 %
Fritidsbåt (TDB)	1 971	1 553	1 098	1 516	1 542	1 397	1 744	+ 24,8 %
Vild camping (TDB)	2 956	2 158	1 933	2 298	2 141	1 931	3 043	+ 57,6 %
Totalt övernattningar (TDB)								
av svenskar i Sverige	155 095	133 510	128 384	116 706	117 767	117 315	134 742	+ 14,9 %
Övernattningar hos släkt/vänner								
av utländska besökare (TDB)	12 847	14 989	12 669	11 727	13 046	12 473	14 193	+ 13,8 %

Källor: SCB/Tillväxtverket = Statistiska Centralbyrån/Tillväxtverket och TDB = Rese- och TuristDataBasen.

Observera att de fyra första boendeformerna inkluderar utländska övernattningar i Sverige, men TDB visar bara svenska övernattningar förutom sista punkten.

Totala antalet svenska övernattningar för resor i Sverige ökade med nästan 15 % 2010 jämfört med 2009. Konsumtionen hade en något lägre ökningstakt, med nästan 13 %, beroende på att det främst var enklare boendeformer som ökade mest.

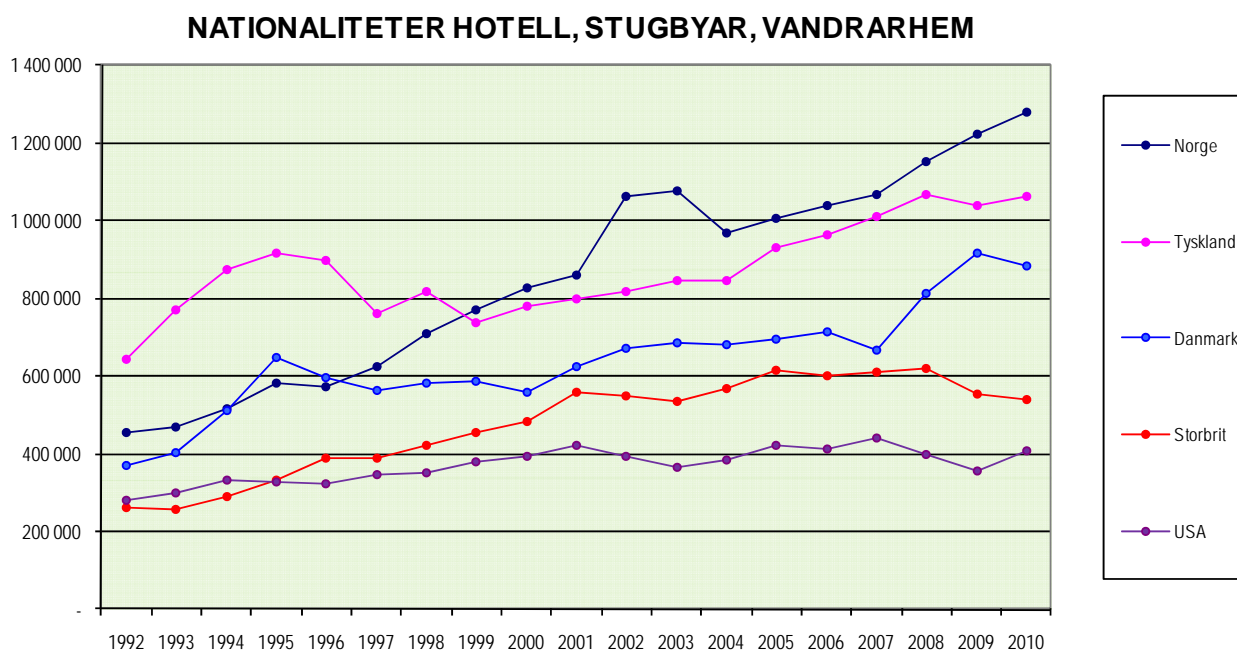
KONSUMTION

UTVECKLING FÖR VIKTIGA NATIONALITETER

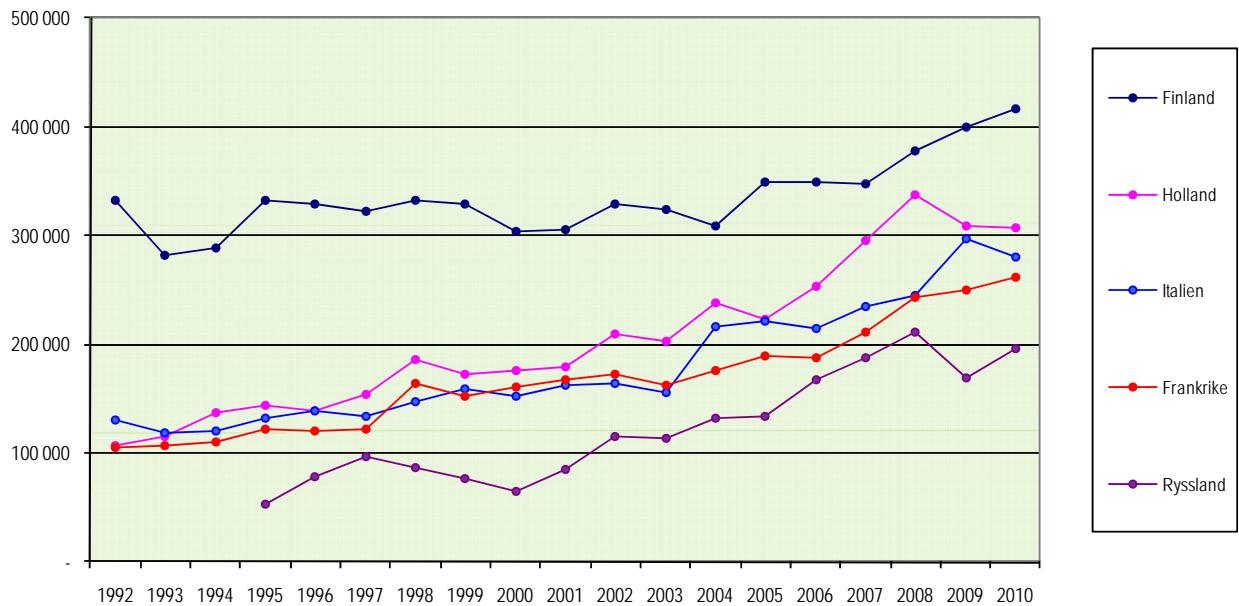
Det utländska resandet till Sverige har ökat mycket de senaste åren. För övernattningar hos släkt och vänner i Sverige, enligt TDB, avser detta mest från de nordiska grannländerna samt Tyskland, USA, Polen och Storbritannien. Här märks också stora ökningar från länder där Sverige haft stor invandring, staterna på Balkan, Iran och Thailand, men också från Frankrike och Spanien.

För hotell, stugbyar och vandrarhem visas här två diagram för de 10 största nationaliteterna. Det första avser de fem största och det andra visar nationaliteterna på plats 6-10. Camping är inte medtaget då denna kategori inte särredovisat flera av nationaliteterna. Under 2010 var det 3 460 884 utländska övernattningar på camping och fyra nationer, Norge, Danmark, Tyskland och Nederländerna svarade för nästan 90 % av dessa.

Diagrammen blir lite annorlunda om de visas enbart för hotellen. Fyra nationer har många övernattningar i stugbyar och vandrarhem, Norge, Tyskland, Danmark och Nederländerna. Motpolen är exempelvis Italien, Frankrike, USA och Japan som har få övernattningar i dessa boendeformer. Sett på längre sikt har många nationer en positiv utveckling, undantaget är USA. Största ökningar senaste åren har Danmark och Norge.

De fem största nationerna har 54 % av alla utländska övernattningar i hotell, stugbyar och vandrarhem. Om även camping inräknas ökar dominansen för Norge, Tyskland och Danmark. Utländska fritidshusägare i Sverige kommer också från dessa tre länder.

NATIONALITETER HOTELL, STUGBYAR, VANDRARHEM

Observera att diagrammen har olika skalor, samt att övernattningar för ryssar bara finns särredovisat från 1995. Tabellen nedan visar utvecklingen för de 15 största nationaliteterna de senaste åren. Ryssland och USA ökade mycket 2010, men det mest anmärkningsvärda är den stora minskningen för Polen. Det finns bara ytterligare två nationer som har mer än 50 000 övernattningar och det är Belgien med 91 875 och Österrike med 82 374. Därefter följer Australien, Kanada och Estland på platserna 18-20.

15 STÖRSTA NATIONALITETER ÖVERNATTNINGAR I HOTELL, STUGYAR OCH VANDRARHEM

	2007	Ändring fr 2006	2008	Ändring fr 2007	2009	Ändring fr 2008	2010	Ändring fr 2009
1 Norge	1 065 743	+ 2,3 %	1 150 562	+ 8,6 %	1 221 622	+ 8,0 %	1 276 949	+ 4,5 %
2 Tyskland	1 011 991	+ 5,5 %	1 064 899	+ 5,4 %	1 040 571	- 0,3 %	1 059 881	+ 1,9 %
3 Danmark	668 044	- 5,8 %	812 265	+ 21,4 %	914 727	+ 17,2 %	884 522	- 3,3 %
4 Storbritannien	608 218	+ 0,4 %	621 423	+ 2,2 %	552 097	- 10,0 %	540 222	- 2,2 %
5 Finland	347 751	- 0,1 %	377 943	+ 7,1 %	399 593	+ 7,7 %	415 769	+ 4,0 %
6 USA	440 550	+ 4,6 %	396 463	- 9,5 %	356 313	- 9,4 %	406 626	+ 14,1 %
7 Nederländerna	295 104	+ 17,1 %	337 053	+ 13,8 %	307 779	- 6,7 %	307 126	- 0,2 %
8 Italien	234 607	+ 9,5 %	244 620	+ 3,0 %	297 206	+ 22,1	279 768	- 5,9 %
9 Frankrike	210 978	+ 13,3 %	242 257	+ 15,0 %	249 867	+ 4,7 %	261 664	+ 4,7 %
10 Ryssland	187 038	+ 11,9 %	211 796	+ 13,1 %	169 837	- 17,7 %	195 201	+ 14,9 %
11 Spanien	182 319	+ 13,6 %	168 024	- 8,0 %	171 201	+ 2,1 %	177 541	+ 3,7 %
12 Schweiz	126 052	+ 16,5 %	128 542	+ 2,5 %	140 701	+ 11,2 %	152 021	+ 8,0 %
13 Kina	113 882	+ 15,0 %	102 037	- 10,4 %	95 624	- 5,2 %	110 549	+ 15,6 %
14 Polen	140 120	+ 34,1 %	149 173	+ 7,0 %	142 378	+ 1,6 %	110 205	- 22,6 %
15 Japan	102 339	- 8,9 %	101 882	- 1,8 %	92 316	- 8,6 %	95 995	+ 4,0 %

Källa: SCB/Tillväxtverket.

DEFINITION AV TURISM

Alla beräkningar är gjorda för att följa "Turismens begreppsnyckel", utgiven av Turistdelegationen 1995. Definitionen är framtagen av World Tourist Organization (WTO) på uppdrag av FN där den antogs 1993. Turistdelegationen har svarat för att anpassa denna till svenska förhållanden samtidigt som det fastställts att alla länder inom EU skall följa samma beräkningsprinciper. Turistdelegationens verksamhet flyttades till Nutek 2006 som numera ingår i Tillväxtverket.

Grunddefinitionen: **Aktiviteter som företas av en person som reser från ordinarie bostadsort för övernattnig eller dagbesök. Avsikten kan vara såväl arbete som fritid.**

Definitionen innehåller ett antal undantag (som inte är turism) där de viktigaste kan sammanfattas med att man av olika anledningar är tvungen att åka till en viss plats. De viktigaste av dessa är följande: Arbetspendling, sjukvård, ordinarie skolgång, militärtjänstgöring, ambassad- och konsulatpersonal, asylsökande (invandrarförläggningar).

"Turismens begreppsnyckel" fastställer också att det är resenärens konsumtionsutlägg som skall beräknas. Dessa utlägg avser: logi, livsmedel, restaurang, transport, shopping och aktiviteter.

Turismen delas upp i tre former: Inhemsk, inresande och utresande

Enligt Tillväxtverket kan dessa former nyttjas för ett geografiskt område, t ex församling, kommun eller län. Indelningen, kombinerad med basdefinitionen "utanför ordinarie bostadsort", innebär att vi har beräknat effekterna för dem som rest till ett område utanför ordinarie bostadssort.

Denna rapport redovisar inresande turism. För att få ett resultat på totala rese- och turistindustrin måste utresande turism, genomfartsresenärer och regional shopping läggas till.

Utresande turism/regional shopping

Den utresande turismen avser personer som reser ut från det egna området (där de är bosatta). En stor del av deras utlägg stannar kvar i området i form av utlägg för resan. Dessa ger omsättning och sysselsättning för tåg-, buss- och flygtrafik samt resebyråer.

För att få med regional shopping mellan olika kommuner kan resvaneundersökningen (RVU) från Statistiska Centralbyrån (SCB) nyttjas och kombineras med regional omsättningsstatistik. Nämda delar måste läggas till den inresande turismen för att erhålla totala rese- och turistindustrin. Det finns dock ingen anledning att göra beräkningar för dessa eftersom färdiga fakta kan erhållas från SCB:s regionala omsättningsstatistik.

KÄLLOR

För att beräkna turismens effekter måste alla övernattningar och besök till området kartläggas och den konsumtion som följer av dessa besök och övernattningar specificeras. Sådana uppgifter kommer från:

SCB Inkvarteringsstatistik

Statistiska Centralbyrån (SCB) tar, på uppdrag av Tillväxtverket, in inkvarteringsstatistik för hotell, stugbyar och vandrarhem. För varje enskild natt rapporterar anläggningarna hur många rum de sålt och hur många gäster de haft, vilken nationalitet gästerna har samt, för hotellen, målgrupp för rumsförsäljningen. Svarsfrekvensen ligger på cirka 90 % och de som inte svarar vägs i förhållande till likvärdiga anläggningar. Från 2008 ansvarar SCB även för campingstatistik.

SCB Handelsstatistik

Omsättningsstatistik finns för varje bransch, t ex restauranger, bensinstationer och hotell. I statistiken redovisas bland annat antal företag, omsättning och sysselsättning. Resurs har statistik på detta för alla branscher som påverkas av turismen och för alla kommuner i Sverige, år för år de senaste 15 åren.

Rese- och TuristDataBasen, TDB®

TDB startades i full skala 1989 av Sveriges Turistråd. Nu drivs TDB av Resurs AB och är ett registrerat varumärke. TDB är en marknadsundersökning där 24 000 svenskar (minst 2 000 per månad) tillfrågas om sitt resande. Totalt finns data på över 400 000 dokumenterade resor i databasen.

Trots uppdelning på många boendekategorier och på svenska län erhålls en bra regional statistik för de flesta länen. Vid hopslagning av data för flera år finns även bra kommunala data för flertalet svenska kommuner. I TDB finns uppgifter på svenskarnas resor, övernattningar, boendeformer vid övernattningar, vad de spenderar och på vad, hur de reser, mm.

Övrigt

SCR, Sveriges Camping- och Stugföretagares Riksorganisation, har svarat för statistik på övernattningar på campingplatser fram till 2007. Resestatistik har bland annat Vägverket, Luftfartsverket, Luftfartsstyrelsen och Cruise Ferry Info (avseende färjestatistik).

GENOMFÖRANDE

För området har vi ställt i ordning en "Anläggningsammansättning". Där finns alla basfakta samlade för alla kategorier. Källorna är följande:

Övernattningar/besök

Kommersiella övernattningar, hotell, stugbyar, vandrarhem och camping kommer från SCB/Tillväxtverket. Utnyttjande av privata fritidshus, släkt/vänbesök, vild camping och andra boendeformer kommer från TDB, till viss del även camping, liksom även dagbesök avseende resor över 10 mil, enkel väg.

Från TDB kommer också data på utländska övernattningar hos släkt och vänner i Sverige. Dessa data bygger på intervjuer med 6 000 hushåll.

Utlägg/utläggsmönster

Besökarnas utlägg och utläggsmönster är tagna från TDB. Observera att samtliga utlägg och omsättningstal är inklusive moms. Med utläggsmönster avses vilka branscher som besökaren spenderar pengar på, allmänt kallat "Turistkronan".

Från 2009 har Resurs anpassat "Turistkronan" för regionala och lokala turistområden. Sverige har här delats in i olika "turistklasser", där varje område/"klass" består av kommuner med likartad storlek och likartad turism. Närmare information kan erhållas från Resurs.

Från 2009 använder Resurs också den logiintäkt som hotellen rapporterar till SCB som grund för den totala konsumtionen för hotellgästerna.

Sysselsättning/Skatteintäkter

För att få fram sysselsättning har omsättningen för varje bransch dividerats med omsättning/anställd i respektive bransch. Här har Resurs AB unika fakta för varje enskild kommun i Sverige. Skatteintäkterna bygger på kommunens egna skatteintäkter i förhållande till skatteutjämning och invånarantal, samt utdebitering av kommunal- och landstingsskatt, alla uppgifter kommer från SCB.

TuristEkonomiska Modellen, TEM®

Samtliga uppgifter har databehandlats i ett dataprogram, TEM, speciellt anpassat för ändamålet och dessutom i enlighet med den fastställda definitionen. Dataprogrammet introducerades av Turistrådet 1988 ägs numera av Resurs AB och är ett registrerat varumärke.